কাচা কান্তি সেৱা সমিতি আৰু অন্যএজন

বনাম

শ্ৰী কাচা কান্তি দেৱী আৰু অন্যান্য

২৮মাৰ্চ, ২০০৩

[ন্যায়াধীশ এছ. ৰাজেন্দ্ৰ বাবু আৰু ন্যায়াধীশ ড° এ. আৰ. লক্ষ্মণন]

ধৰ্মীয় অনুদানঃ

শ্বেবাইৎশ্বিপ(মন্দিৰ পৰিচালনা)ৰ অধিকাৰ- মন্দিৰৰ সমিতিৰ গঠন- শ্বেবাইৎ(মন্দিৰৰ পৰিচালক)ৰ নিযুক্তি নাই- মন্দিৰত শ্বেবাইৎৰ অধিকাৰ দাবীৰ ঘোষণাৰ বাবে গোচৰ- উপস্থাপন কৰে, de facto*(প্ৰকৃত শ্বেবাইৎ) হিচাপে দাবীদাৰসকলৰ, তেওঁলোকৰ অধিকাৰ সঠিকভাৱে প্ৰমাণ কৰা আৰু শ্বেবাইৎৰ সকলো দায়িত্ব পালনৰ পিছত, মন্দিৰত শ্বেবাইৎশ্বিপৰ অধিকাৰ আছে- লগতে তেওঁলোকৰ বাবে উপলব্ধ অনুমানৰ প্ৰমাণৰ ভিত্তিত- অৱশ্যে, সমিতিকে ধৰি সাধাৰণ জনসাধাৰণে পূজা কৰিবলৈ আৰু অন্যান্য ধৰ্মীয় আৰু আধ্যাত্মিক কাৰ্য কৰিবলৈ মন্দিৰত মুক্ত প্ৰৱেশ কৰিব পাৰিব যিহেতু, ভৱন, পুখুৰী, কুঁৱা আৰু বিদ্যুতায়নৰ নিৰ্মাণ জনসাধাৰণে বিভিন্ন ব্যক্তিৰ পৰা অনুদান লাভ কৰি কৰিছিল- অনুমান- সাক্ষ্য আইন, ১৮৭২ ধাৰা ৯০।*

বৰ্তমান উত্থাপিত মন্দিৰৰ সন্দৰ্ভত আপীলকাৰী নং ১- সমিতি গঠন কৰা হৈছিল। কৰ্তৃপক্ষৰ দ্বাৰা কোনো লোকক শ্বেবাইৎ হিচাপে নিযুক্তি দিয়া হোৱা নাছিল। উত্তৰদাতাসকলে এই

ঘোষণাৰ বাবে গোচৰ ৰুজু কৰিছিল যে, বৰ্তমান উত্থাপিত স্থাপন কৰা দেৱতাক ২০০বছৰ পূৰ্বে তেতিয়াৰ ৰজাই তেওঁলোকৰ পূৰ্বপুৰুষসকলক উপহাৰ দিছিল, তেওঁলোক দেৱতাৰ শ্বেবাইৎ আৰু আপীলকাৰীসকলৰ আপীলকাৰী নং১- সমিতি গঠন কৰাৰ আৰু তেওঁলোকৰ শ্বেবাইৎশ্বিপৰ অধিকাৰত হস্তক্ষেপ কৰাৰ কোনো অধিকাৰ নাই। বিচাৰ আদালতে গোচৰটো নাকচ কৰিছিল কাৰণ, দেৱতা ৰজাই প্ৰতিষ্ঠা কৰিছিল বা উত্তৰদাতাৰ পূৰ্বপুৰুষক শ্বেবাইৎ হিচাপে নিযুক্তি দিয়া হৈছিল আৰু দেৱতা আৰু ইয়াৰ মন্দিৰটো ৰাজহুৱা অনুদান আছিল বুলি দেখুৱাবলৈ একো নাছিল। উত্তৰদাতাসকলে এক আপীল দাখিল কৰিছিল যাক অনুমতি দিয়া হৈছিল। আক্ৰান্ত আপীলকাৰীসকলে দ্বিতীয় আপীল দাখিল কৰিছিল আৰু উচ্চ ন্যায়ালয়ে সেই আপীল নাকচ কৰিছিল। সেয়েহে বৰ্তমানৰ আপীল। আপীলকাৰী-সমিতিয়ে দাবী কৰিছিল যে, আপীল আদালত আৰু উচ্চ ন্যায়ালয় দুয়োটাই বিচাৰ আদালতৰ ৰায়দানত হস্তক্ষেপ কৰাত এক গুৰুতৰ ভুল কৰিছে; যে উত্তৰদাতাৰ দেৱতাৰ শ্বেবাইৎশ্বিপৰ দাবী একেবাৰে অজ্ঞাত আৰু ই প্ৰমাণ যে সাধাৰণতে জনসাধাৰণে দেৱতাক ইয়াৰ আৰম্ভণিৰে পৰাই সেৱা/পূজা কৰি আহিছে আৰু জনসাধাৰণে উত্তৰদাতাৰ অনুমতি সাপেক্ষে পূজা কৰিছিল বুলি দেখুৱাবলৈ কোনো প্ৰমাণ নাই; আৰু প্ৰদান কৰা প্ৰমাণসমূহে দেখুৱায় যে, দুৰ্গা মণ্ডপ আৰু এটা চৌকিদাৰৰ চালি ঘৰ, এখন দাতব্য ঔষধালয় আৰু এটা কাৰ্যালয় ভৱন আপীলকাৰীসকলে দেৱতাৰ মন্দিৰৰ পৰিসৰৰ ভিতৰত জনসাধাৰণৰ অনুদানৰ দ্বাৰা নিৰ্মাণ কৰিছিল আৰু সেয়েহে, উত্তৰদাতাসকলৰ মন্দিৰৰ প্ৰতি কোনো ধৰণৰ শ্বেবাইৎশ্বিপৰ অধিকাৰ নাই।

উত্তৰদাতাসকলে দাবী কৰিছিল যে, নিম্ন আপীল আদালত আৰু উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ দ্বাৰা প্ৰদান কৰা ফলাফলসমূহ উপলব্ধ নহয় আৰু উত্তৰদাতাসকলে কোনো সন্দেহৰ ঊৰ্ধত প্ৰমাণ কৰিছে যে,

তেওঁলোকে দীঘলীয়া সময়ৰ বাবে যতি নপৰাকৈ শ্বেবাইৎশ্বিপৰ অধিকাৰ উপভোগ কৰিছিল আৰু আন সকলো দাবীদাৰ বাদ পৰিছিল।

আংশিকভাৱে আপীলটো গ্ৰহণ কৰি আদালতে

উপস্থাপন কৰিছিলঃ ১. প্ৰকৃত শ্বেবাইৎ হিচাপে উত্তৰদাতাসকলে প্ৰদান কৰা সম্পত্তিৰ অধিকাৰ প্ৰমাণ কৰিছে আৰু তেওঁলোকৰ সেৱা আৰু পূজা আগবঢ়োৱা শ্বেবাইৎৰ সকলো কাৰ্য সম্পাদন কৰিছে যদিও, সম্পত্তিৰ আইনী অধিকাৰৰ অভাৱ আছে। সেয়েহে, উত্তৰদাতাসকলৰ গোচৰ মন্দিৰৰ শ্বেবাইৎশ্বিপৰ অধিকাৰ আছে। কোনো পৰিস্থিতিতেই তেওঁলোকক অনধিকাৰ প্ৰৱেশকাৰী হিচাপে ধৰিব নোৱাৰি। [১০৫- বি, এফ, জি.]

২.১. ধৰ্মীয় অনুদান ব্যক্তিগত প্ৰকৃতিৰ নে ৰাজহুৱা প্ৰকৃতিৰ সেই প্ৰশ্নৰ সন্দৰ্ভত যিকোনো পৰীক্ষা বা পৰীক্ষা স্থাপন কৰাটো কঠিন, যি সাৰ্বজনীন প্ৰয়োগৰ হ'ব পাৰে। প্ৰতিটো গোচৰতে প্ৰমাণিত তথ্যৰ সন্দৰ্ভত ইয়াৰ সিদ্ধান্ত ল 'ব লাগিব। উত্তৰদাতাসকলৰ শ্বেবাইৎশ্বিপৰ অধিকাৰৰ সন্দৰ্ভত, তেওঁলোকে proper custody(হেফাজত)ৰ পৰা দুখন প্ৰাচীন নথিপত্ৰ প্ৰস্তুত কৰিছে, যি প্ৰমাণত স্বীকাৰ কৰা হৈছিল। এই নথিপত্ৰসমূহৰ মূলবোৰো আপীল আদালতে প্ৰত্যক্ষ কৰিছে। নথিপত্ৰসমূহত 'এছ'ৰ নাম থকা যেন লাগে আৰু এই নিযুক্তি পত্ৰই ৰজাৰ দ্বাৰা কিছু ন্যায়িক ক্ষমতাৰ সৈতে দেশমুখৰ পদত 'এছ' ৰ নিযুক্তি দেখুৱায়। [১০৪- বি, ডি]

১.২. প্ৰমাণ আইনৰ ৯০নং ধাৰাৰ অধীনত অনুমানটো উত্তৰদাতাসকলৰ বাবেও উপলব্ধ আছিল। এইটো প্ৰমাণত প্ৰমাণিত হয় যে, উত্তৰদাতাসকলে শ্বেবাইৎশ্বিপৰ বাবে দাবী কৰা অধিকাৰ আন সকলোৰে বাবে বাদ দিয়া হৈছে। উত্তৰদাতাসকলে মৌখিক সাক্ষ্য প্ৰদান কৰিছেঃ

যিসকল সাক্ষী সেই অঞ্চলত বাস কৰা জীৱনৰ বিভিন্ন ক্ষেত্ৰৰ ব্যক্তি য'ত আপীলকাৰী নং ১ প্ৰতিষ্ঠিত হৈছে। তেওঁলোকে স্পষ্টভাৱে কৈছে যে, তেওঁলোকৰ মনত থকা দিন ধৰি বৰ্তমানৰ উত্তৰদাতাক পূজা কৰা আৰু দেৱতাক অন্যান্য সেৱা আগবঢ়োৱা দেখি আহিছে আৰু ভক্তসকলৰ দ্বাৰা দেৱীক আগবঢ়োৱা নৈবেদ্য গ্ৰহণ কৰি আছে। মুছলমান সম্প্ৰদায়ৰ ব্যক্তিয়েও একে দৃষ্টিভংগী গ্ৰহণ কৰিছিল। আনকি জেৰাৰ ক্ষেত্ৰতো তেওঁলোকৰ পৰা তেওঁলোকৰ প্ৰমাণক নিষ্ফল কৰিবলৈ আৰু বিশেষকৈ, অধিকাৰ লগতে তেওঁলোকে শ্বেবাইৎ হিচাপে প্ৰদান কৰা সেৱাৰ সন্দৰ্ভত একো পোৱা নাযায়। আপীলকাৰীসকলে উত্তৰদাতাসকলৰ দাবীৰ বিপৰীতে আন কোনো ব্যক্তি বা গোটৰ দ্বাৰা শ্বেবাইৎশ্বিপৰ কাম সম্পন্ন কৰা হৈছিল বুলি দেখুৱাবলৈ কোনো প্ৰমাণ দাখিল কৰা নাই। আপীলকাৰীসকলে তেওঁলোকৰ পক্ষত অধিকাৰৰ উপাৰ্জন দেখুৱাবলৈ প্ৰমাণ দাখিল কৰিব নোৱাৰিলে, বৰঞ্চ তেওঁলোকে ১৯৮০চনলৈকে উত্তৰদাতাসকলৰ যুটীয়া অধিকাৰ স্বীকাৰ কৰিছিল। [১০৪- ডি- এফ, এইচ; ১০৫- এ.]

২.৩ ন্যায়বিধানে তেওঁলোকৰ অধিকাৰৰ সুৰক্ষাৰ দাবী কৰিব। কিন্তু এইটো প্ৰমাণিত যে, বিল্ডিং, টেংক, কুঁৱা আৰু বিদ্যুতায়ন আদিৰ সকলো স্থাৱৰ সম্পত্তি আৰু অন্যান্য নিৰ্মাণৰ বাবে জনসাধাৰণে বিভিন্ন ব্যক্তিৰ পৰা অনুদান লাভ কৰি কৰিছিল আৰু সম্পত্তিবোৰ জনসাধাৰণে দেৱতাক দান কৰিছিল আৰু সেয়েহে, দেৱতা সেই সম্পত্তিবোৰৰ সম্পূৰ্ণ গৰাকী হৈ পৰিছে, যিবোৰ উত্তৰদাতা আৰু আপীলকাৰী চোৱাচিতা কৰে। আপীল আদালত আৰু উচ্চ ন্যায়ালয় দুয়োটাই উত্তৰদাতাসকলৰ গোচৰটোৰক্ষেত্ৰত আংশিকভাৱে ঘোষণা কৰিছে যে, উত্তৰদাতাসকল বৰ্তমানক্ষেত্ৰত উল্লিখিত মন্দিৰৰ *de facto* শ্বেবাইৎ আৰু কোনো অসদাচৰণৰ বাবে দোষী সাব্যস্ত নোহোৱালৈকে কোনো বাধা নোহোৱাকৈ এনে স্থিতি আৰু মৰ্যাদা বজাই ৰখাৰ অধিকাৰী। আপীল

আদালতৰ মতে, প্ৰতিদ্বন্দ্বিতা কৰা আপীলকাৰীসহ সাধাৰণতে জনসাধাৰণে অৱশ্যে মন্দিৰত পূজা কৰাৰ বাবে আৰু অন্যান্যই ধৰ্মীয় আৰু আধ্যাত্মিক কাৰ্যকলাপৰ বাবে বিচাৰাধীন পৰিসৰত মুক্ত প্ৰৱেশ কৰিব পাৰিব। এইকথা স্পষ্ট কৰা হৈছে যে, আপীলকাৰী আৰু জনসাধাৰণক মন্দিৰত পূজা কৰাৰ পৰা আৰু মন্দিৰত আনুষংগিক উন্নয়নমূলক কাম কৰাৰ পৰা বাধা দিয়াৰ আৰু মন্দিৰলৈ উপহাৰ হিচাপে আগবঢ়োৱাৰ ক্ষেত্ৰত উত্তৰদাতাসকলৰ কোনো অধিকাৰ নাই। [১০৫- বি- ই]

দেৱানী আপীলীয় ক্ষেত্ৰাধিকাৰ- **১৯৯৭**চনৰ ৬৫৩৫নং দেৱানী আপীল।

১৯৮৫চনৰ **১৩৬**নং এছ. এ.-ত অসমস্থিত গৌহাটী উচ্চ ন্যায়ালয় ০১-০৪-**১৯৯৭**তাৰিখৰ ৰায় আৰু আদেশৰ পৰা।

আপীলকাৰীসকলৰ হৈ এছ. বি. সান্যাল আৰু অভিজিৎ ভট্টাচাৰ্জী।

উত্তৰদাতাসকলৰ হৈ এন. আৰ. চৌধুৰী আৰু সোমনাথ মুখাৰ্জী।

আদালতৰ ৰায় প্ৰদান কৰিছে-

ন্যায়াধীশ ড. এ.আৰ. লক্ষ্মণন, এই আপীলটোৰ বিৰুদ্ধে নিৰ্দেশ দিয়া হৈছে-

এই আপীল গৌহাটী উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ একক ন্যায়াধীশে **১.৪.১৯৯৭** তাৰিখে দ্বিতীয় আপীল নং **১৩৬/১৯৮৫**-ত প্ৰদান কৰা ৰায় আৰু আদেশৰ বিৰুদ্ধে নিৰ্দেশিত, য'ত আপীলকাৰীসকলে শিলচৰৰ সহকাৰী জিলা ন্যায়াধীশ নং II-ৰ **১৭.৪.১৯৮৫**তাৰিখে প্ৰদান কৰা ৰায় আৰু আদেশক প্ৰত্যাহ্বান জনাইছিল, য'ত প্ৰতিবাদীসকলে শিলচৰৰ সদৰ মুনচিফ নং II-ৰ **১৬.৫.১৯৮৩** তাৰিখৰ

ৰায়ৰ বিৰুদ্ধে ১৯৮৩চনৰ ৯০শীৰ্ষক আপীলৰ অনুমতি দিছিল আৰু প্ৰতিবাদীসকলে দাখিল কৰা ১৯৮২চনৰ ৮৮শীৰ্ষক গোচৰ খাৰিজ কৰিছিল।

ইয়াত কাছাৰ জিলাৰ উদাৰবন্দৰ এটা মন্দিৰত স্থাপন কৰা দেৱতা শ্ৰী শ্ৰী কাচকান্তি দেৱী ২০০বছৰ পূৰ্বে কাচাৰৰ তেতিয়াৰ ৰজা-মহাৰাজ কৃষ্ণ চন্দ্ৰ দেৱজ নাৰায়ণে তেওঁলোকৰ পূৰ্বপুৰুষক উপহাৰ দিয়া তেওঁলোকৰ ব্যক্তিগত দেৱতা বুলি ঘোষণা কৰাৰ বাবে উত্তৰদাতাসকলে আপীলকাৰীসকলৰ বিৰুদ্ধে ১৯৮২চনৰ ৮৮নং শীৰ্ষক গোচৰ দাখিল কৰিছিল যে, তেওঁলোক পূৰ্বপুৰুষৰ পৰা উত্তৰাধিকাৰী হিচাপে পোৱা উক্ত দেৱতাৰ অনুগামী আৰু গোচৰটোত অভিযুক্তসকল অৰ্থাৎ ইয়াত আপীলকাৰী নং ১- সমিতি গঠন কৰাৰ কোনো অধিকাৰ নাই। তেওঁলোকে মুখ্য অভিযুক্তসকলৰ বিৰুদ্ধে স্থায়ী নিষেধাজ্ঞাৰ বাবেও প্ৰাৰ্থনা কৰিছিল।

শ্বেবাইৎশ্বিপৰ দাবীৰ সমৰ্থনত, উত্তৰদাতাসকল/বাদীসকলে দুখন নথি উপস্থাপন কৰিছিল, প্ৰদৰ্শন ১ আৰু ২, যিখন ১৮২৪ চনত উক্ত ৰাজাই সোনাৰাম শৰ্মা নামৰ এজনৰ পক্ষত ৰূপায়ণ কৰিছিল। উত্তৰদাতাসকল/বাদীসকলে পুনৰ কৈছিল যে, ১৯৭০চনত উদাৰবন্দৰ সাধাৰণ জনসাধাৰণে "মন্দিৰ নিৰ্মাণ সমিতি" নামেৰে এখন সমিতি গঠন কৰিছিল আৰু এই সমিতিয়ে দেৱতাৰ সীমাৰ দেৱাল আৰু মন্দিৰ নিৰ্মাণ কৰিছিল আৰু আপীলকাৰী/ বিবাদীসকলে উক্ত দেৱতাৰ অনুগামী হিচাপে তেওঁলোকৰ শ্বেবাইৎ-ৰ অধিকাৰ উপভোগত হস্তক্ষেপ কৰিছিল।

বিবাদী নং ১ আৰু ২ অৰ্থাৎ ইয়াত আপীলকাৰীসকলে অভিযোগটোত থকা সকলো বস্তুগত অভিযোগ অস্বীকাৰ কৰি এক যুটীয়া লিখিত বিবৃতি দাখিল কৰিছিল। তেওঁলোকৰ মতে, বৰ্তমানৰ দেৱতাজন জনসাধাৰণৰ নামত উৎসৰ্গিত আছিল আৰু সেয়েহে ই এক ৰাজহুৱা অনুদান আছিল আৰু বৰ্তমানেও আছে আৰু উত্তৰদাতাসকল/বাদীৰ দ্বাৰা দাখিল কৰা নথিপত্ৰসমূহ ইয়াৰ বাবে

সৃষ্টি কৰা হৈছেঃ আৰু দেৱতাৰ আসন এখন চৰকাৰী ভূমিৰ ৰাজহুৱা স্থানত অৱস্থিত আৰু কিছুমান অসন্তুষ্ট ৰাজনীতিবিদৰ প্ৰেৰণাত গোচৰটো দাখিল কৰা হৈছে।

বিদ্বান মুন্সিফে ইয়াত উত্তৰদাতাসকলৰ গোচৰটো নাকচ কৰি কয় যে, তেওঁলোক শ্বেবাইৎ নহয় আৰু কাচাৰৰ ৰজাই দেৱতাক প্ৰতিষ্ঠা কৰিছিল বা বাদীৰ পূৰ্বপুৰুষক শ্বেবাইৎ হিচাপে নিযুক্তি দিয়া হৈছিল বুলি দেখুৱাবলৈ একো নাছিল। বিদ্বান মুন্সিফে লগতে মতপোষণ কৰিছিল যে, দেৱতা আৰু ইয়াৰ মন্দিৰটো ৰাজহুৱা অনুদান আছিল আৰু জনসাধাৰণে এইটো অধিকাৰ হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰিছিল।

ইয়াত বিচাৰ আদালতৰ ৰায়ৰ বিৰুদ্ধে শিলচৰৰ সহকাৰী জিলা ন্যায়াধীশৰ সন্মুখত উত্তৰদাতাসকল/বাদীসকলে ১৯৮৩চনৰ ৯০নং শীৰ্ষক আপীল দাখিল কৰিছিল। বিদ্বান সহকাৰী জিলা ন্যায়াধীশগৰাকীয়ে আপীলটো গ্ৰহণ কৰিছিল আৰু মুন্সিফৰ ৰায় বাতিল কৰিছিল। ইয়াত বিবাদী/আপীলকাৰীসকলে প্ৰথম আপীল আদালতৰ দ্বাৰা গৃহীত প্ৰত্যাৱৰ্তনৰ ৰায়ৰ বিৰুদ্ধে গৌহাটী উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ আগত ১৯৮৫চনৰ ১৩৬নং দ্বিতীয় আপীল দাখিল কৰিছিল। উচ্চ ন্যায়ালয়ে দ্বিতীয় আপীলটো নাকচ কৰি কয় যে যিহেতু, প্ৰথম আপীলত আদালতৰ দ্বাৰা শ্বেবাইৎশ্বিপৰ সিদ্ধান্ত লোৱা হৈছিল, সেয়েহে বিতৰ্কিত ৰায়টোত কোনো হস্তক্ষেপৰ প্ৰয়োজন নাছিল। উত্তৰদাতাসকলে যিমান ইচ্ছা সিমান সাক্ষী পৰীক্ষা কৰিছে, প্ৰতিদ্বন্দ্বিতা কৰা বিবাদসকলে কোনো সাক্ষীক পৰীক্ষা কৰা নাই।

আমি আপীলকাৰীসকলৰ হৈ জ্যেষ্ঠ পৰামৰ্শদাতা শ্ৰী এছ. বি. সান্যাল আৰু উত্তৰদাতাসকলৰ হৈ পৰামৰ্শদাতা শ্ৰীএন. আৰ. চৌধুৰীৰ কথা শুনিছো। উভয় বিদ্বান পৰামৰ্শদাতাই পুনৰ উত্থাপন কৰে নিম্ন আদালতৰ আগত সংশ্লিষ্ট পক্ষসমূহে উত্থাপন কৰা

বিবাদসমূহ। pleading (যুক্তি-তৰ্ক) আৰু oral (মৌখিক) আৰু documentary (নথিভুক্ত) দুয়োধৰণৰ সকলো প্ৰমাণৰ প্ৰতিও আমাৰ মনোযোগ আকৰ্ষিত কৰা হৈছিল।

এই আবেদনৰ সৈতে জড়িত আইনৰ প্ৰশ্ন য'ত আমাৰ বিবেচনাৰ প্ৰয়োজন হয়, যেতিয়া কোনো কৰ্তৃপক্ষৰ দ্বাৰা শ্বেবাইৎ হিচাপে কোনো নিযুক্তি নাথাকে, তেতিয়া কেৱল পূজাৰীয়ে পূজা কৰা আৰু দীৰ্ঘদিন ধৰি পুৰোহিত হিচাপে কাম কৰাৰ বাবেই দেৱতাৰ পূজাৰী এনে দেৱতাৰ শ্বেবাইৎ হ'ব পাৰে নেকি। আমি মৌখিক আৰু নথিভুক্ত দুয়ো ধৰণৰ দাখিল কৰা প্ৰমাণ আৰু সংশ্লিষ্ট প্ৰাৰ্থীসকলৰ হৈ হাজিৰ হোৱা পৰামৰ্শদাতাই আগবঢ়োৱা যুক্তিবোৰ সাৱধানে পৰীক্ষা কৰিছো। আপীলকাৰীসকলৰ পৰিচিত পৰামৰ্শদাতাই তলৰ আদালতত উত্থাপন কৰা যুক্তিৰ পুনৰাবৃত্তি কৰি দাখিল কৰিছে যে, আপীল আদালত আৰু উচ্চ ন্যায়ালয় দুয়োটাই বিদ্বান মুন্সিফৰ সুচিন্তিত বিচাৰত হস্তক্ষেপ কৰাত এক গুৰুতৰ ভুল কৰিছে যিয়ে তেওঁৰ ৰায়দানত লিপিবদ্ধ কৰা দৃঢ় আৰু বিশ্বাসযোগ্য কাৰণৰ বাবে গোচৰটো নাকচ কৰিছে। তেওঁ পুনৰ ক'ব যে, বাদীৰ দ্বাৰা কৰা দেৱতাৰ শ্বেবাইৎশ্বিপৰ দাবী সম্পূৰ্ণৰূপে অজ্ঞাত লগতে প্ৰমাণিত যে, সাধাৰণতে জনসাধাৰণে দেৱতাক আৰম্ভণিৰে পৰাই সেৱা/পূজা কৰি আহিছে আৰু জনসাধাৰণে উত্তৰদাতা/বাদীৰ অনুমতি লৈ পূজা কৰিছিল বুলি দেখুৱাবলৈ কোনো প্ৰমাণ নাই। আপীলকাৰীসকলৰ বিদ্বান পৰামৰ্শদাতাই আৰু অনুৰোধ কৰিব যে, উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ বিদ্বান একক ন্যায়াধীশৰ ৰায় সম্পূৰ্ণৰূপে বিবেচনা নকৰাৰ ফলত হৈছে। তেওঁৰ মতে, এই গোচৰত দাখিল কৰা প্ৰমাণবোৰে দেখুৱাব যে, দুৰ্গা মণ্ডপ আৰু এটা চকিদাৰৰ চালিঘৰ, এটা দাতব্য ঔষধালয় আৰু এটা কাৰ্যালয় ভৱন প্ৰতিবাদকাৰী সমিতিৰ দ্বাৰা মন্দিৰৰ পৰিসৰৰ ভিতৰত জনসাধাৰণৰ অনুদানৰ দ্বাৰা নিৰ্মাণ কৰা হৈছে আৰু সেয়েহে, উত্তৰদাতাসকল/বাদীৰ বৰ্তমানৰ মন্দিৰত কোনোধৰণৰ শ্বেবাইৎশ্বিপৰ অধিকাৰ নাই।

উত্তৰদাতা/বাদীৰ পৰা পৰিচিত পৰামৰ্শদাতাই দাখিল কৰিব যে, নিম্ন আপীল আদালত আৰু উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ দ্বাৰা প্ৰদান কৰা ফলাফলসমূহ উপলব্ধ নহয় আৰু বাদীসকলে সন্দেহৰ ঊৰ্ধত প্ৰমাণ কৰিছে যে, তেওঁলোকে যথেষ্ট সময়ৰ বাবে আশ্ৰয়ৰ অধিকাৰ উপভোগ কৰিছিল আৰু আন দাবীদাৰসকলক বাদ দিছিল।

ধৰ্মীয় অনুদান ব্যক্তিগত প্ৰকৃতিৰ নে ৰাজহুৱা প্ৰকৃতিৰ সেই প্ৰশ্নটো প্ৰতিটো গোচৰতে প্ৰমাণিত তথ্যৰ সন্দৰ্ভত সিদ্ধান্ত ল'ব লাগিব। যিকোনো পৰীক্ষা বা পৰীক্ষাসমূহ প্ৰতিষ্ঠা কৰাটো কঠিন, যিবোৰ সাৰ্বজনীন প্ৰয়োগৰ হ'ব। শ্বেবাইৎশ্বিপৰ অধিকাৰৰ সন্দৰ্ভত, উত্তৰদাতা/বাদীৰ ওচৰত দুখন প্ৰাচীন নথি আছে, প্ৰদৰ্শক ১ আৰু ২। দুয়োখন নথি সঠিক হেফাজতৰ পৰা উপস্থাপন কৰা হৈছে। এই নথিপত্ৰসমূহৰ মূলবোৰো আপীলীয় আদালতে চাইছে। প্ৰদৰ্শক ১(১) আৰু প্ৰদৰ্শিত ২(১) নথিপত্ৰসমূহে দেখুৱায় যে, সোনাৰাম শৰ্মা দেশমুখৰ নাম তাত থকা যেন লাগে আৰু এইবোৰ নিযুক্তি পত্ৰ যিয়ে ৰজাৰ দ্বাৰা কিছু ন্যায়িক ক্ষমতাৰ সৈতে দেশমুখৰ পদত সোনাৰাম শৰ্মাৰ নিযুক্তি দেখুৱায়। যিহেতু, এই দুখন নথিপত্ৰ সঠিক হেফাজতৰ পৰা প্ৰস্তুত কৰা হৈছে, এই দুখন নথিপত্ৰ প্ৰমাণ হিচাপে গ্ৰহণ কৰা হৈছিল। প্ৰমাণ আইনৰ ৯০নং ধাৰাৰ অধীনত অনুমানটো উত্তৰদাতা/বাদীৰ বাবেও উপলব্ধ আছিল। এইটো প্ৰমাণত প্ৰমাণিত হয় যে, উত্তৰদাতাসকলে/বাদীসকলে শ্বেবাইৎশ্বিপৰ বাবে দাবী কৰা অধিকাৰ আন সকলোৰে বাবে বাদ দিয়া হৈছে। উত্তৰদাতা/বাদীসকলে বাদীপক্ষৰ সাক্ষী- ৩, বাদীপক্ষৰ সাক্ষী- ৫, বাদীপক্ষৰ সাক্ষী- ৬, বাদীপক্ষৰ সাক্ষী- ৮ আৰু বাদীপক্ষৰ সাক্ষী- ৯ৰ মৌখিক সাক্ষ্য দাখিল কৰিছে। তেওঁলোক হ'লঃ স্থানীয় অঞ্চলত বাস কৰা জীৱনৰ বিভিন্ন ক্ষেত্ৰৰ ব্যক্তি য'ত বাদী নং ১ প্ৰতিষ্ঠা কৰা হৈছে। তেওঁলোকে স্পষ্টভাৱে কৈছে যে, তেওঁলোকৰ মনত থকাৰ পৰাই তেওঁলোকে বৰ্তমানৰ

উত্তৰদাতাসকলক পূজা কৰা আৰু দেৱতাক অন্যান্য সেৱা আগবঢ়োৱা দেখি আহিছে আৰু ভক্তসকলে দেৱীক আগবঢ়োৱা নৈবেদ্য গ্ৰহণ কৰি আছে। বাদীপক্ষৰ সাক্ষী- ৮ হৈছে, মুছলমান সম্প্ৰদায়ৰ এজন ব্যক্তি যিয়ে একে দৃষ্টিভংগী গ্ৰহণ কৰিছে। আনকি, জেৰাতো তেওঁলোকৰ প্ৰমাণক অৰ্থহীন কৰিবলৈ আৰু বিশেষকৈ দখল লগতে তেওঁলোকে শ্বেবাইৎ হিচাপে প্ৰদান কৰা সেৱাৰ সন্দৰ্ভত একো পোৱা নাযায়।

১৭৩১শকাব্দ ২৫কাৰ্তিক তাৰিখৰ প্ৰদৰ্শক নং ১, যি ১৮১৯খ্ৰীষ্টাব্দৰ সৈতে একে। ১৭৪৬শকাব্দৰ জৈষ্ঠ মাহৰ প্ৰদৰ্শন নং ২, ১২৩১বি. এছ.-ৰ ৰ সৈতে একে যি লগতে ১৮২৪খ্ৰীষ্টাব্দৰ সৈতে সামঞ্জস্যপূৰ্ণ। ৰজা কৃষ্ণ চন্দ্ৰই ১৭৮০চনৰ পৰা ১৮২৪চনলৈকে কাচাৰত শাসন কৰিছিল বুলি বাদীপক্ষৰ সাক্ষীৰ দ্বাৰা প্ৰদান কৰা মৌখিক প্ৰমাণৰ ভিত্তিত এইটো এক স্বীকৃত স্থিতি। বিবাদীসকলে উত্তৰদাতা/বাদীৰ দাবীৰ বিপৰীতে আন কোনো ব্যক্তি বা গোটৰ দ্বাৰা শ্বেবাইৎশ্বিপৰ কাম সম্পন্ন কৰা হৈছিল বুলি দেখুৱাবলৈ কোনো প্ৰমাণ দাখিল কৰা নাই। অভিযুক্ত/আবেদনকাৰীসকলে দাখিল কৰিব নোৱাৰিলে তেওঁলোকৰ পক্ষত অধিকাৰৰ উপাৰ্জন দেখুৱাবলৈ প্ৰমাণৰ পৰিৱৰ্তে তেওঁলোকে ১৯৮০চনলৈকে উত্তৰদাতা/বাদীৰ যুটীয়া অধিকাৰ স্বীকাৰ কৰিছিল অৰ্থাৎ মোকৰ্দমাৰ তাৰিখৰ প্ৰায় দুবছৰ পূৰ্বে, যিহেতু গোচৰটো ০৫-০৫-১৯৮৩-ত দাখিল কৰা হৈছিল। সেয়েহে, আমি এই অভিমত পোষণ কৰোঁ যে, উত্তৰদাতা/বাদীসকল প্ৰাৰ্থনা কৰা ৰেহাইৰ অধিকাৰী কিয়নো তেওঁলোকৰ নিৰন্তৰ অধিকাৰ আছিল আৰু বৰ্তমান উল্লিখিত সম্পত্তিৰ উপভোগ কৰিছিল লগতে সেৱা আৰু পূজা আগবঢ়াইছিল, যি আইনত শ্বেবাইৎশ্বিপ হিচাপে গণ্য কৰা উচিত। কোনো পৰিস্থিতিতেই তেওঁলোকক অনধিকাৰ প্ৰৱেশকাৰী হিচাপে ধৰিব নোৱাৰি। আমাৰ মতে ন্যায়বিধানে ওপৰত উল্লেখ কৰা তেওঁলোকৰ অধিকাৰৰ সুৰক্ষাৰ দাবী কৰিব। কিন্তু

এইটো প্ৰমাণ যে ভৱন, পুখুৰী, কুঁৱা আৰু বিদ্যুতায়ন আদিৰ সকলো স্থাৱৰ সম্পত্তি আৰু অন্যান্য নিৰ্মাণত জনসাধাৰণে বিভিন্ন ব্যক্তিৰ পৰা অনুদান লাভ কৰিছিল আৰু সম্পত্তিবোৰ জনসাধাৰণে দেৱতাক দান কৰিছিল আৰু সেয়েহে, দেৱতা সেই সম্পত্তিবোৰৰ সম্পূৰ্ণ গৰাকী হৈ পৰিছে যিবোৰ, উত্তৰদাতাসকল আৰু বিৰোধীসকলে চোৱাচিতা কৰোঁতা হিচাপে ৰাখে। সেয়েহে, আমাৰ অভিমত যে, আপীল আদালত আৰু উচ্চ ন্যায়ালয় দুয়োটাই বাদীৰ গোচৰটো আংশিকভাৱে ঘোষণা কৰিছে যে, উত্তৰদাতা/বাদী বৰ্তমানৰ মন্দিৰৰ প্ৰকৃত শ্বেবাইৎ আৰু কোনো অসদাচৰণৰ বাবে দোষী সাব্যস্ত নোহোৱালৈকে কোনো বাধা নোহোৱাকৈ এনে স্থিতি আৰু মৰ্যাদা বজাই ৰখাৰ অধিকাৰ আছে। আপীল আদালতৰ মতে, প্ৰতিদ্বন্দ্বিতা কৰা বিবাদী/আবেদনকাৰীসহ জনসাধাৰণে অৱশ্যে মন্দিৰত পূজা কৰাৰ বাবে আৰু অন্যান্য ধৰ্মীয় আৰু আধ্যাত্মিক কাৰ্যকলাপৰ বাবে বিচাৰাধীন পৰিসৰলৈ মুক্ত প্ৰৱেশ কৰিব পাৰিব। আমি এইটো স্পষ্ট কৰি দিছোঁ যে, উত্তৰদাতা/আপীলকাৰী আৰু জনসাধাৰণক মন্দিৰত পূজা কৰাৰ পৰা আৰু বৰ্তমানৰ মন্দিৰত আনুষংগিক উন্নয়নমূলক কাম আদি কৰাৰ পৰা বাধা দিয়াৰ আৰু মন্দিৰলৈ উপহাৰ হিচাপে আগবঢ়োৱাৰ কোনো অধিকাৰ উত্তৰদাতা/বাদীৰ নাই।

বৰ্তমানৰ গোচৰটোত *de facto* শ্বেবাইৎ হিচাপে উত্তৰদাতা/বাদীসকলে সম্পত্তিৰ আইনী অধিকাৰৰ অভাৱ থকা স্বত্বেও সম্পত্তিৰ অধিকাৰ প্ৰমাণ কৰিছে আৰু সম্পত্তিৰ সকলো কাৰ্য সম্পাদন কৰিছে।

ওপৰত উল্লেখ কৰা কাৰণত, আমি আংশিকভাৱে আপীলৰ অনুমতি দিওঁ আৰু মন্দিৰৰ শ্বেবাইৎশ্বিপৰ অধিকাৰৰ ক্ষেত্ৰত উত্তৰদাতা/বাদীৰ মোকৰ্দমাৰ নিৰ্দেশ দিওঁ। অৱশ্যে, কোনো খৰচৰ নিৰ্দেশ দিয়া হোৱা নাই।

এন. জে.

আপীল আংশিকভাৱে অনুমোদিত।

....

অনুবাদ: ড. অৰ্চ্চনা দেৱী, কনিষ্ঠবৰ্গ অনুবাদক

অনুবাদ শাখা, গৌহাটী উচ্চ ন্যায়ালয়

DISCLAIMER

The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

"স্থানীয় ভাষালৈ অনূদিত এই ৰায় গোচৰত জড়িত পক্ষই বুজি পোৱাৰ উদ্দেশ্যে সীমিত ব্যৱহাৰৰ বাবেহে। ইয়াৰ বাদে অন্য ক্ষেত্ৰত অনূদিত ৰূপ ব্যৱহৃত নহ'ব। সকলো ব্যৱহাৰিক আৰু বিভাগীয় কামৰ লগতে ৰায়ৰ কাৰ্য্যকৰীকৰণ আৰু ৰূপায়ণৰ ক্ষেত্ৰতো এই ৰায়ৰ ইংৰাজী সংস্কৰণটোৱেই সঠিক বুলি বিবেচিত হ'ব।"